

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет журналістики, реклами та видавничої справи

Кафедра періодичної преси та медіаредагування

К в а л і ф і к а ц і й н а р о б о т а

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

**«Розвиток сфери інтелектуальних ігор як сегменту entertainment у кризові періоди (серія журналістських матеріалів)»
«Development of intellectual games as an entertainment segment in times of crisis (a series of journalistic materials)»**

Виконала: здобувачка денної форми навчання
спеціальності 061 «Журналістика»
Освітня програма «Журналістика»

Дика Катерина Сергіївна

Керівник ст. викладач, Блінов Є. М. _____
(підпис)

Рецензент ст. викладач Азєєв С. В.

Рекомендовано до захисту:
Протокол засідання кафедри
№ _____ від _____
Завідувачка кафедри

(підпис) (прізвище, ім'я)

Захищено на засіданні ЕК № 1
протокол № _____ від _____
Оцінка _____ / _____ / _____
(за національною шкалою/шкалою
ECTS/ бали)

Голова ЕК

(підпис) (прізвище, ім'я)

Одеса – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА.....	6
1. Інтелектуальні ігри: специфіка, історія, сучасність.....	6
2. Моніторинг медіа на тему інтелектуальних ігор.....	10
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	17
ВИСНОВКИ.....	19
БІБЛІОГРАФІЯ.....	21
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Інтелектуальні ігри поширені на території України вже не один рік. Подібні заходи дають можливість не тільки розвиватись інтелектуально, але і гарно проводити час. Так, за допомогою простих ігор люди можуть задіяти багато розумових функцій: синтезу, класифікації, аналізу тощо. Також є можливість закріплювати наявні знання та вчитись чомусь новому. Дослідник П. Смульсон зазначає: «Інтелектуально-творчі ігри також мають багаті можливості для розвитку мислення, творчих та винахідницьких здатностей. Основна мета таких ігор — розвиток здатності до постановки і творчого розв'язання винахідницьких задач і, ширше, розвиток інтелекту» [27]. Через велику кількість різноманіття подібних заходів кожен може розвивати абсолютно різні навички, такі як: робота в колективі, індивідуальний досвід, швидкість реакції, вміння думати нестандартно.

Інтелектуальні ігри з моменту своєї появи — породження двох протилежностей: масової, розважальної культури та прагнення до знань, що притаманне допитливій натурі людини. Перші учасники ігор не тільки відчували задоволення, пізнаючи себе, а й отримували нові комунікативні навички, заряд енергії, поштовх до розширення кругозору. Різні за складністю запитання і завдання давали змогу організаторам, ведучим, психологам і педагогам визначити можливість їхнього використання в підготовці з найрізноманітніших сфер людського знання, наприклад, школах і вищих навчальних закладах. Діапазон інтелектуальних ігор надзвичайно широкий, але суть їхня одна: під час розв'язання поставлених у них завдань відбувається акт розвитку і творчості, знаходять або створюють щось нове, потрібні особливі якості розуму, як-от спостережливість, вміння зіставляти й аналізувати, комбінувати, знаходити зв'язки і залежності, закономірності тощо — усе, що в сукупності становить творчі та інтелектуальні здібності людини, її особистісні провідні соціально і професійно значущі якості.

Інтелектуальні ігри є важливою частиною української культури і подобаються людям різного віку. Але з 2020 року через кризові періоди, а саме пандемію Covid-19 та повномасштабне вторгнення росії в Україну, сегмент entertainment розвивався не так швидко.

У відповідь на пандемію Covid-19 український уряд запровадив низку заходів, зокрема локдауни, обмеження на поїздки та обов'язкове носіння масок. Ці фактори і вплинули на психічне здоров'я людей у багатьох аспектах, включаючи підвищений рівень стресу і тривоги, депресію тощо. Пандемія змусила запровадити соціальне дистанціювання, що призвело до відчуття самотності та ізоляції, порушило звичний розпорядок дня та призвело до відчуття невпевненості та втрати контролю. Збій був особливо складним для тих, хто покладається на рутину в управлінні своїм психічним здоров'ям.

У 2022 році Україну похитнула ще одна страшна новина, а саме повномасштабне вторгнення росії в Україну. Кожен в силу своїх можливостей справляється зі стресом і має різні емоційні стани. Але людина може пристосовуватись до нових реальностей і відновитись. Іноді у людей відкривається навіть «друге дихання». У таких випадках енергію можна використати для персонального розвитку.

Сучасні технології дозволяють нам вчитись, спілкуватись та розвиватись інтелектуально навіть у кризових періодах. Тому ми маємо можливість робити всі ті самі буденні речі онлайн. Розваги також стали доступними кожному. «Завдяки мережі Internet один пакет запитань можна грати синхронно та одночасно в кількох містах чи країнах — звісно за умови довіри та порядності» [26, 202], — зазначає Оксана Пташенчук. Зібравшись компанією вдома, маєте можливість отримати заряд енергії і попрактикувати свої інтелектуальні здібності.

Актуальність дослідження. Щодня українці живуть у стресовому стані через війну, але захисна реакція мозку полягає в тому, що ми маємо змогу відволікатись на щось нове і цікаве. Саме задля збереження психічного здоров'я ми маємо займатись більш рутинними справами чи відкривати щось нове для себе. Наприклад, військовий психолог Андрій Козінчук в інтерв'ю Суспільному зазначив, що попри сум варто спілкуватись більше з людьми. [19]. Тут в нагоді і може стати такий простий вид відпочинку та розумового розвитку як інтелектуальні ігри. Головна мета подібних заходів це, перш за все, спілкування з командою, а вже від цього можна отримати задоволення. Підтримка морального духу є також одним з важливих аспектів.

Метою нашого дослідження є визначення розвитку інтелектуальних ігор під час кризових періодів.

З мети можна виокремити **завдання** роботи, а саме визначити вплив пандемії та повномасштабного вторгнення на сферу entertainment; окреслити найвідоміші інтелектуальні ігри серед української аудиторії; зробити моніторинг ЗМІ для визначення розвитку інтелектуальних ігор на формування середовища патріотів.

Предметом дослідження є визначення квізів та інших інтелектуальних ігор як специфічної активності в сегменті entertainment, що має вплив на формування патріотичних поглядів серед молодіжних спільнот.

Об'єкт дослідження: сфера інтелектуальних ігор в українському суспільстві, зокрема в Одесі.

У дослідженні використано **методи** порівняння, аналізу, синтезу, моніторингу та описового методу.

ВИСНОВКИ

Інтелектуальні ігри — це діяльність, що вимагає розумових зусиль, стратегічного мислення, навичок вирішення проблем та логічного мислення. Ці ігри призначені для стимулювання та виклику розуму, часто зосереджуючись на таких аспектах, як пам'ять, увага, творчість та критичне мислення. Інтелектуальні ігри бувають різних форм, і в них можна грати як індивідуально, так і в групах.

Роботу над дипломною роботою ми розділили на декілька етапів. Першим з них було дослідження та планування. Для написання матеріалу на цю тему було важливо зрозуміти контекст поточної ситуації в країні та впливу на індустрію розваг.

Далі ми проаналізували значення інтелектуальних ігор, а саме дослідили здатність інтелектуальних ігор залучати та розважати людей, стимулювати розумову діяльність тощо. Для роботи поставили наступні цілі: розглянути розвиток інтелектуальних ігор в кризові періоди, зазначити вплив кризових періодів на сегмент entertainment, окреслити найвідоміші українські ігри та провести моніторинг ЗМІ й написати власні журналістські матеріали.

Також ми провели моніторинг всеукраїнських ЗМІ на тему розвитку інтелектуальних ігор. У процесі моніторингу ми систематично відстежували а аналізували різні медіаджерела, аби зібрати релевантну інформацію та інсайти. Для аналізу ми обрали два всеукраїнських онлайн-видання, а саме «Суспільне» та «Радіо Свобода».

Наступним етапом стало створення контенту. Ми намагались зробити журналістські матеріали інформативними, цікавими та актуальними. Щодо жанрів творів, це аналітична стаття та проблемна стаття, що також являється аналітичним газетним жанром.

Ми досліджували різні наукові та науково-методичні роботи на тему інтелектуальних ігор, описували популярні в Україні види ігор та аналізували,

як ця тема репрезентується у всеукраїнських ЗМІ. Окрім цього, ми звертались до експертів в індустрії інтелектуальних ігор, серед яких були постійні гравці, організатори та ведучі одеських проєктів у відповідній сфері.

Ми спробували прогнозувати майбутній розвиток подібних заходів та описали процес створення онлайн-форматів квізів під час пандемії та російсько-української війни. Окремим висновком у роботі стало дослідження переваг інтелектуальних ігор під час кризи, адже зняття стресу, соціальна взаємодія та розумова стимуляція позитивно впливає на людський мозок і допомагає розслабитись.

Під час створення роботи було досліджено так питання, як вплив інтелектуальних ігор на патріотичне виховання молоді. З'ясовано, що організатори відповідних змагань в Одесі, серед яких «Квіз-тайм», «Квізерунки» та «Інтелектуальний клуб № 1», регулярно допомагають у зборах коштів для потреб Збройних Сил України.

Водночас привернули увагу до небезпеки політичних маніпуляцій, які застосовуються представниками держави-агресора шляхом інтелектуальних ігор для впливу на свідомість дітей та юнацтва з тимчасово окупованих територій України.

БІБЛІОГРАФІЯ

Досліджувані матеріали

1. Басалига М., Борисевич К. В Івано-Франківську вперше провели інтелектуальні ігри нескорених "INVICTUS ANIMUS". *Суспільне Новини*. 22 жовтня 2021 р. URL: <https://suspilne.media/amp/174196-v-ivano-frankivsku-vperse-proveli-intelektualni-igri-neskorenih-invictus-animus/> (дата звернення: 16.04.2023).
2. Басалига М., Борисевич К. У франківському центрі розвитку "Янголи поруч" волонтери безкоштовно навчають дітей-переселенців. *Суспільне Новини*. 8 квітня 2022 р. URL: <https://suspilne.media/amp/226599-u-centri-rozvitku-angoli-poruc-volonteri-bezkostovno-navcaut-ditej-pereselenciv-iz-frankivska/> (дата звернення: 16.04.2023).
3. Басалига М., Усатюк С. Працюватимуть й з дітьми переселенців. У Франківську відновив роботу центр "Янголи поруч". 8 березня 2022 р. URL: <https://suspilne.media/amp/215135-pracuvatimut-j-z-ditmi-pereselenciv-u-frankivsku-vidnoviv-robotu-centr-angoli-poruc/> (дата звернення: 17.04.2023).
4. Боденчук Б. У школах Тернопільщини перевіряють наявність радіоактивних газів. *Суспільне Новини*. 31 серпня 2022 р. URL: <https://suspilne.media/amp/276861-u-skolah-ternopilsini-pereviraut-naavnist-radioaktivnih-gaziv/> (дата звернення: 17.04.2023).
5. Боровець Л., Шевчук К. У Хмельницькому молодіжному центрі запрацювало "Волонтерське кафе". *Суспільне Новини*. 14 січня 2022 р. URL: <https://suspilne.media/amp/197882-u-hmelnickomu-molodiznomu-centri-zpracovalo-volonterske-kafe/> (дата звернення: 17.04.2023).
6. Гончарство, кінні прогулянки і ананаси. Як відпочивають діти Донбасу. *Радіо Свобода*. 26 липня 2021 р. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/yak-vidpochyvayut-dity-donbasu/31377850.html> (дата звернення: 01.03.2023).

7. Грамм В., Касьяненко І. В Лебедині Сумської області відбувся фестиваль настільних ігор. *Суспільне Новини*. 4 травня 2023 р. URL: <https://suspilne.media/amp/466157-v-lebedini-sumskoi-oblasti-vidbuvsafestival-nastilnih-igor/> (дата звернення: 07.05.2023).

8. Жикалова О., Сарафанова Н. Безкоштовні курси, майстеркласи, ігри. Переселенці відкрили громадський простір у Кропивницькому. *Суспільне Новини*. 10 серпня 2022 р. URL: <https://suspilne.media/amp/269529-bezkostovni-kursi-majsterklasi-komandni-igri-ak-pracue-gromadskij-prostir/> (дата звернення: 17.04.2023).

9. Кипоренко І. Новий відділ інституту національної пам'яті відкрили в Одесі. *Суспільне Новини*. 30 листопада 2019 р. URL: <https://suspilne.media/2332-novij-viddil-institutu-nacionalnoi-pamati-vidkrili-v-odesi/> (дата звернення: 16.04.2023).

10. Ковальова А. Концерти, майстеркласи та ігри. Як у Кропивницькому відзначити День захисту дітей. *Суспільне Новини*. 31 травня 2022 р. URL: <https://suspilne.media/amp/245057-koncerti-majster-klasi-ta-igri-perelik-zahodiv-u-kropivnickomu-do-dna-zahistu-ditej/> (дата звернення: 17.04.2023).

11. Коржук Д., Пенкалюк С. У Франківську проводять благодійні ігри "Що? Де? Коли?", щоб зібрати гроші для бійців "десятки". *Суспільне Новини*. 24 липня 2022 р. URL: <https://suspilne.media/amp/263918-u-frankivsku-provodat-blagodijni-igri-so-de-koli-sob-zibrati-grosi-dla-bijciv-desatki/> (дата звернення: 17.04.2023).

12. Літвицька Л. На Волині стартував фестиваль "Студентська республіка". *Суспільне Новини*. 5 червня 2021 р. URL: <https://suspilne.media/amp/136863-na-volini-startuvav-festival-studentska-respublika/> (дата звернення: 16.04.2023).

13. Літвицька Л. У Луцьку волонтери підготували подарунки дітям з онкогематологічного відділення. *Суспільне Новини*. 15 лютого 2021 р.

URL: <https://suspilne.media/amp/105314-u-lucku-volonteri-pidgotuvali-podarunki-ditam-z-onkogematologicnogo-viddilena/> (дата звернення: 16.04.2023).

14. На головній площі столиці Чехії діти зачитали вірші Тараса Шевченка. *Радіо Свобода*. 9 березня 2019 р. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-praha-shevchenko/29812368.html> (дата звернення: 15.03.2023).

15. Назад в СРСР: як російська державна машина вчить дітей ставати «солдатами Путіна». *Радіо Свобода*. 28 листопада 2022 р. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/krym-viyna-dity-viyskova-pidhotovka-soldaty-putina/32152052.html> (дата звернення: 08.03.2023).

16. Оренда квартири, роялті та стріми. Українські артисти розповідають, за що жили на карантині. *Радіо Свобода*. 28 серпня 2020 р. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrainski-artysty-karantyn-intercity/30807217.html> (дата звернення: 14.03.2023).

17. Резніков: війська РФ вербували українських дітей для збору даних через мобільну гру. *Радіо Свобода*. 8 січня 2023 р. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-viyna-dity-rosiya-mobilha-hra-reznikov/32214413.html> (дата звернення: 12.04.2023).

18. Сарафанова Н. У Кропивницькому переселенці відкрили коворкінг-простір "Gogle 87". *Суспільне Новини*. 7 серпня 2022 р. URL: <https://suspilne.media/amp/268170-u-kropivnickomu-pereselenci-vidkrili-kovorking-prostir-gogle-87/> (дата звернення: 17.04.2023).

19. Свеженцева І. "Бийся, тікай або завмири" – як життя в умовах війни впливає на психоемоційну стабільність людини. *Суспільне Новини*. 7 травня 2022 р. URL: <https://suspilne.media/238315-bijsa-tikaj-abo-zavmri-ak-zitta-v-umovah-vijni-vplivae-na-psihemocijnu-stabilnist-ludini/> (дата звернення: 20.04.2023).

20. Тіток А. По 208-му округу на Чернігівщині кандидат від партії «Голос» Анатолій Усенко. *Суспільне Новини*. 25 листопада 2019 р.

URL: <https://suspilne.media/1350-po-208-mu-okrugu-na-cernigivsini-kandidat-vid-partii-golos-anatolij-usenko/> (дата звернення: 16.04.2023).

21. Травма від війни: як допомогти дітям та на що звертати увагу дорослим? *Радіо Свобода*. 19 березня 2023 р. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/travma-vid-viynu-dity-dorosli/32324329.html> (дата звернення: 13.04.2023).

22. Фахівці проаналізували, як режим Лукашенка допомагає русифікувати українських дітей. *Радіо Свобода*. 29 травня 2023 р. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/dity-ukrayintsi-rezhym-lukashenka-rusyfikatsiya/32432376.html> (дата звернення: 20.05.2023).

23. Фук Р. У Тернополі відкрили центр інтелектуально-розвиваючих ігор. *Суспільне Новини*. 18 серпня 2021 р. URL: <https://suspilne.media/amp/156701-u-ternopoli-vidkrili-centr-intelektualno-rozvivavcih-igor/> (дата звернення: 16.04.2023).

24. Чеботарьов В., Сіліна К., Авдеева Е. Школи у Херсоні: одні закінчили навчання, інші продовжать наступного тижня. *Суспільне Новини*. 4 червня 2021 р. URL: <https://suspilne.media/amp/136554-skoli-u-hersoni-odni-zakincili-navcanna-insi-prodovzat-nastupnogo-tizna/> (дата звернення: 16.04.2023).

25. VR, «стрілялки» та тренувальна кухня: як в Дніпрі ставлять на ноги бійців ЗСУ. *Радіо Свобода*. 13 квітня 2023 р. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/reabilitatsiya-poranenykh-biytsiv-u-dnipri/32357676.html> (дата звернення: 15.04.2023).

Наукова та науково-методична література

26. Пташенчук О. О. Інтелектуальні ігри як ефективна форма організації інтегрованого навчання. *Нова українська школа : теорія і практика реалізації інтегрованого підходу : матеріали міжнар. наук. конф.* 17–18 травня 2018 р. Тернопіль : Вектор, 2018. С. 201–205. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/14339/1/Ptashenchuk.pdf> (дата звернення: 01.04.2023).

27. Смульсон М. Л. Психологія розвитку інтелекту в ранній юності : дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.07. Київ, 2002. 461 с.
28. Стягунова О. О. Ділові ігри як засіб розвитку творчості студентів у системі особистісно-орієнтованої освіти. *Гуманізація навчально-виховного процесу : наук.-метод. зб.* Слов'янськ, 2005. Вип. XXVI. С. 67–71.
29. Langbaum J. Brain games: can they really keep your mind sharp as you age?. 2021. URL: <https://www.bannerhealth.com/healthcareblog/teach-me/can-playing-brain-games-keep-your-mind-sharp> (дата звернення: 19.04.2023).
30. MSeD K. C. How to prevent your brain from shrinking as you age. *Verywell Mind*. URL: <https://www.verywellmind.com/prevent-brain-shrinkage-2795016> (дата звернення: 12.03.2023).
31. Narloch R., Garbin C. P., Turnage K. D. Benefits of prelecture quizzes. *Teaching of psychology*. 2006. Т. 33, № 2. С. 109–112. URL: https://doi.org/10.1207/s15328023top3302_6 (дата звернення: 15.03.2023).
32. Sarnavskiy M. Desktop intellectual games as a means of education of modern teenagers. *Pedagogical education: theory and practice*. 2021. № 29. С. 205–212. URL: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2020-29-205-212> (дата звернення: 15.03.2023).
33. The impact of digital media on children's intelligence while controlling for genetic differences in cognition and socioeconomic background / B. Sauce та ін. *Scientific reports*. 2022. Т. 12, № 1. URL: <https://doi.org/10.1038/s41598-022-11341-2> (дата звернення: 04.06.2023).